

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Poznaniu

LPO.411.008.04.2022

Pani
Ewa Januskiewicz - Goroszkina
Dyrektor
Centrum Usług Społecznych
w Trzciance
ul. Broniewskiego 7
64-980 Trzcianka

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I/22/007- Funkcjonowanie Centrów Usług Społecznych w województwie wielkopolskim

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Centrum Usług Społecznych w Trzciance ¹ ul. Broniewskiego 7, 64-980 Trzcianka
Kierownik jednostki kontrolowanej	Ewa Januszkiewicz – Goroszkina, Dyrektor Centrum ² od 4 stycznia 2021 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	Realizacja ustawowych i statutowych zadań przez centra usług społecznych
Okres objęty kontrolą	Lata 2020-2022 ³
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ⁴
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Poznaniu.
Kontroler	Klaudia Dziamska, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LPO/182/2022 z 4 listopada 2022 r.

(akta kontroli str. 1)

II. Ocena ogólna⁵ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Centrum realizowało ustawowe i statutowe zadania, zmierzające do zaspokojenia potrzeb wspólnoty samorządowej w zakresie usług społecznych przekazanych do realizacji tej jednostce, nie zawsze jednak w zgodzie z obowiązującymi przepisami.

CUS zleciło opracowanie diagnozy potrzeb i potencjału wspólnoty samorządowej, jednak nie zawierała ona m.in. części wymaganych informacji dotyczących tych potrzeb i potencjału oraz jednostek organizacyjnych gminy, organizacji pozarządowych wykonujących te usługi wraz ze wskazaniem zakresu wykonywanych usług społecznych. Ponadto dokument ten nie został przekazany Radzie Miejskiej Trzcianki⁶, a przeprowadzenie konsultacji społecznych nie zostało udokumentowane. Podobnie, opracowany plan organizowania społeczności lokalnej nie zawierał części wymaganych elementów w zakresie opisu działań, w tym wspierających, służących realizacji planu ani terminów i sposobu realizacji poszczególnych działań planu. Przeprowadzone konkursy ofert i zawarte umowy z organizacjami pozarządowymi na realizację zadań publicznych w zakresie świadczenia usług społecznych, nie przewidywały żadnych wymagań wobec osób realizujących te usługi, co także w świetle skali zleconych zadań, nie sprzyjało każdorazowemu zapewnieniu optymalnej jakości i pełnego profesjonalizmu udzielanej pomocy.

Dyrektor nie przedstawiła Radzie Miejskiej rocznego sprawozdania z działalności Centrum w 2021 r. oraz wniosków wynikających z rozeznania potrzeb i potencjału

¹ Dalej: Centrum albo CUS

² Dalej: Dyrektor tj. od dnia utworzenia CUS. Poprzednio, tj. od 1990 r. była ona kierownikiem Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Trzciance (dalej: GOPS).

³ Badaniami kontrolnymi zostały objęte również zdarzenia i dokumenty sprzed tego okresu, które miały związek z przedmiotem kontroli.

⁴ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

⁵ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁶ Dalej: Rada Miejska.

wspólnoty samorządowej w zakresie usług społecznych. Nie zapewniła ponadto zweryfikowania niekaralności nowo zatrudnionego pracownika, a także innych, w momencie przekształcenia jednostki – co nie wpisywało się w zamierzenia racjonalnego ustawodawcy.

III Opis ustalonego stanu faktycznego

OBSZAR

Opis stanu
faktycznego

Realizacja zadań przez Centrum Usług Społecznych

1. Gmina Trzcianka⁷ w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020⁸ uzyskała dofinansowanie⁹ na realizację projektu „Czas na CUS – utworzenie Centrum Usług Społecznych w Trzciance”¹⁰ w wysokości 3 124,1 tys. zł. Na okres od 1 stycznia 2021 r. do 31 grudnia 2023 r. Koordynacja Projektu została zlecona¹¹ Koordynatorowi. Łączne wynagrodzenie Koordynatora w kwocie 58 tys. zł (brutto), zostało uwzględnione w ramach kosztów pośrednich Projektu.

(akta kontroli str. 100-135, 192-195)

Dyrektor, w wyniku przeprowadzonego zapytania ofertowego na wykonanie diagnozy potrzeb i potencjału wspólnoty samorządowej w zakresie usług społecznych, o której mowa w art. 21 ust. 1 ustawy z 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych¹² zawarła umowę¹³ na jej wykonanie z Koordynatorem Projektu. Wynagrodzenie finansowane ze środków otrzymanych w ramach dofinansowania Projektu „Czas na CUS” określono na kwotę 16 tys. zł brutto, a termin realizacji wyznaczono do 10 kwietnia 2021 r. Wykonawca, za pomocą poczty elektronicznej, 13 maja 2021 r. przekazał między innymi: Dyrektor, Burmistrzowi Gminy¹⁴, Koordynatorowi Indywidualnych Planów Usług Społecznych, Organizatorowi Społeczności Lokalnej i księgowości dokument pod tytułem „Diagnoza dla Centrum Usług Społecznych w Trzciance”¹⁵. Dyrektor, wyjaśniła, że *przedmiotowy dokument został dostarczony w wersji papierowej i elektronicznej (pen-drive) 8 kwietnia 2021 r.*

(akta kontroli str. 196-208, 210-318, 873,875, 878)

W celu opracowania ww. Diagnozy, w marcu 2021 r. przeprowadzono badanie ankietowe. W Diagnozie podano, że ankietę wypełniło 105 respondentów, w tym 75 elektronicznie i 30 w formie papierowej, co stanowiło 0,6% mieszkańców Gminy¹⁶. Sporządzona Diagnoza m.in. nie zawierała części elementów wymaganych w art. 21 ust. 3 ustawy o CUS, o czym szerzej w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

(akta kontroli str. 212, 223)

2. W Centrum opracowano projekt - fakultatywnego - programu usług społecznych, o którym mowa w art. 4 ustawy o CUS, jednak dokument ten nie wpłynął do Rady Miejskiej. Dyrektor wyjaśniła, że *omyłkowo zinterpretowano przepisy ustawy o CUS, stąd nie przedstawiono samego Programu do uchwalenia*. Jednocześnie zadeklarowała *uchwalenie tego dokumentu w styczniu 2023 r.*

W konsekwencji braku ww. Programu, nie opracowano i nie wdrożono także określanych w nim Standardów usług społecznych, o których mowa w art. 13 ust.

⁷ Dalej: Gmina.

⁸ Dalej: POWER.

⁹ Umowa z 26 listopada 2020 r. Nr POWER.02.08.00-00-0049/20-20.

¹⁰ Dalej: Projekt Czas na CUS albo Projekt.

¹¹ Umowa z 3 stycznia 2022 r. i 2 stycznia 2023 r. Nr 5/2021/POWER.0208.00-00-0049/20-00.

¹² Dz. U. z 2019 r. poz. 1818, dalej: ustawa o CUS albo ustawa.

¹³ Nr 1/2021/POWER/02.08.00-00-0049/20-00 z 19 lutego 2021 r.

¹⁴ Dalej: Burmistrz.

¹⁵ Dalej: Diagnoza.

¹⁶ Według danych z 2022 roku miasto liczyło 16 924 mieszkańców; źródło: <https://pl.wikipedia.org/wiki/Trzcianka>

1 pkt 7. Dyrektor wyjaśniła, że *było to spowodowane pilotażowym charakterem Projektu. W związku z tym zdecydowano, że standardy te zostaną opracowane w ostatnim kwartale jego realizacji.*

(akta kontroli str. 151-168, 865, 869, 873, 876)

Koordynator Indywidualnych Planów Usług Społecznych¹⁷ w latach 2021-2022 opracowała 21 indywidualnych planów usług społecznych¹⁸, o których mowa w art. 38 ustawy o CUS. Wszystkie skontrolowane indywidualne plany usług społecznych zostały opracowane po rozpoznaniu indywidualnych potrzeb osoby zainteresowanej i sporządzone na okres nie dłuższy niż rok. Plany te zawierały elementy wymagane w art. 39 ust. 1 ustawy między innymi: wskazanie usług społecznych odpowiadających na potrzeby osoby zainteresowanej, sposób realizacji indywidualnego planu, wskazanie podmiotu wykonującego te usługi oraz zostały zaakceptowane przez Dyrektor.

W wyjaśnieniach Dyrektor CUS stwierdziła, że podsumowania realizacji Indywidualnych Planów, o których mowa w art. 46 ustawy *nie były sporządzane w formie dokumentu a jedynie przekazywane podczas spotkań kluczowych pracowników z Dyrektorem CUS.* W taki sam sposób odbywały się spotkania z Koordynatorem Indywidualnych Planów i wykonawcami usług społecznych. Dyrektor CUS uznała, że *taki sposób postępowania wyczerpuje zapisy ustawowe, ponieważ ustawa o CUS nie wskazuje wprost o konieczności dokumentowania tego typu spotkań.* Dodała również, że *w konsekwencji podsumowanie nie było przedstawiane jej i Organizatorowi Społeczności Lokalnej w formie dokumentu.*

(akta kontroli str. 546, 552-697, 886-887)

Dyrektor, w wyniku rozstrzygnięcia otwartego konkursu ofert na realizację zadania publicznego w zakresie pomocy społecznej, w tym pomocy rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywania szans tych rodzin i osób w latach 2021-2023 w ramach projektu „Czas na CUS – utworzenie Centrum Usług Społecznych w Trzciance” zleciła wykonywanie usług społecznych wybranym organizacjom pozarządowym. Dyrektor CUS zawarła umowę ze Stowarzyszeniem Ludzi Kreatywnych „Pokrzywa”¹⁹, którego prezesem był Koordynator Projektu i wykonawca Diagnozy, o wykonanie 4 500 usług społecznych takich jak: psycholog, coaching, mediacje, usługi edukacyjne, prawne, doradztwo zawodowe i edukacyjne oraz usługi opiekuńcze za łączną kwotę 360 tys. zł. Ogłoszenie o konkursie dotyczyło jedynie usług psychologa, coachingu i mediacji. Do zakończenia czynności kontrolnych²⁰ Stowarzyszenie za wykonanie 936 świadczeń dla 57 osób otrzymało wynagrodzenie w kwocie 270 tys. zł. W złożonych Koordynatorowi Indywidualnych Planów spisach wykonywanych w ramach realizowanego przez Stowarzyszenie Pokrzywa zadania, rozliczano między innymi usługi: administracyjne, administracyjno-biurowe, administracyjne - konsultacja, administracyjne – działalność Fundacji, administracyjne – opracowanie dokumentacji, wydanie kompletnych dokumentów informacyjno-prawnych (fundusz sołecki); specjalistyczne, porady w zakresie ubezpieczeń społecznych, wnioski; usługi informacyjne – opracowanie wniosku; prawno-finansowe (dofinansowanie), doradztwo projektowe – dofinansowania; opracowanie dokumentacji projektowej; sporządzenie pism i załączników; opracowanie i wydanie wniosków; informowanie w zakresie kwalifikowania środków i programów dotacyjnych. Dyrektor wyjaśniła, że *usługi te wchodziły w skład usług prawnych oraz że z usług administracyjno-prawnych korzystały między innymi osoby zaangażowane w działalność ekonomii społecznej,*

¹⁷ Dalej: Koordynator Indywidualnych Planów.

¹⁸ Dla 21 osób.

¹⁹ Dalej: Stowarzyszenie Pokrzywa.

²⁰ Tj. do 13 stycznia 2023 r.

co finalnie przekłada się na większą partycypację społeczną mieszkańców Gminy. Zdaniem Dyrektora, z wymienionych usług korzystały także osoby fizyczne chcące uzyskać poradę związaną np. z dofinansowaniem, rozwojem społeczno-zawodowym, dostępnością do usług dla osób niepełnosprawnych, bezrobotnych i seniorów.

Według indywidualnych planów usług społecznych Stowarzyszenie Pokrzywa udzieliło 40 usług prawnych 11 osobom w 2021 r. a w 2022 r. 93 usługi prawne dla 13 osób.

(akta kontroli str. 319-402, 888-962)

W zakresie realizacji 3 600 usług animacyjno-kulturalnych na terenie wiejskich gmin wybrano ofertę Fundacji Soleckiej, która została ustanowiona w 2019 r. przez Burmistrza²¹. Oferta obejmowała zrealizowanie usług takich jak: nordic walking, ćwiczenia sportowe (siatkówka, piłka nożna, taбата, szachy), florystyka, zajęcia świetlicowe, zajęcia integracyjne²². Do zakończenia czynności kontrolnych wypłacono wynagrodzenie w kwocie 240 tys. zł.

(akta kontroli str. 321, 472-545)

Wykonanie 1 500 usług „mobilnego hospicjum” zlecono Stowarzyszeniu „Hospicjum – Trzcianka” im. Dr nauk medycznych Ewy Dipont-Kukawskiej²³. W ramach umowy rozliczono takie usługi jak:

- wypożyczenie sprzętu rehabilitacyjnego - 59 w 2021 r., 93 w 2022 r.,
- wydanie środków pielęgnacyjnych - 97 w 2021 r. i 158 w 2022 r.,
- poradnictwo dotyczące pielęgnacji chorego, opieki nad chorym, stosowania środków pielęgnacyjnych, udzielania wiedzy o schorzeniach i chorobach - 121 w 2021 r. i 243 w 2022 r.,
- wizyty pielęgniarskie w miejscu zamieszkania podopiecznego - 23 w 2021 r. i 106 w 2022 r.

Za wykonanie 900 usług wypłacono wynagrodzenie w kwocie 90 tys. zł.

(akta kontroli str. 320-321, 403-471)

NIK wskazuje, że warunki konkursowe dla podmiotów wykonujących zlecone usługi społeczne oraz zawarte umowy z organizacjami pozarządowymi, którym zlecono realizację tych usług, nie zawierały żadnych wymagań dotyczących kwalifikacji osób bezpośrednio wykonujących usługi: prawne, psychologiczne, edukacyjne, sportowo-rekreacyjne oraz pielęgnację chorego, ani też wymagań w zakresie udokumentowania tych kwalifikacji – co, także w świetle skali zleconych zadań, nie sprzyjało każdorazowemu zapewnieniu optymalnej jakości i pełnego profesjonalizmu udzielanej pomocy.

Ponadto w spisach zrealizowanych przez Stowarzyszenie Pokrzywa usług społecznych, tj. takich jak: prawne, psychologiczne, edukacyjne, doradztwo zawodowe i coaching, w kolumnie „podpis realizatora usług” widniał jedynie podpis Prezesa Stowarzyszenia, tj. Koordynatora projektu, co nie sprzyjało transparentności podejmowanych w tym zakresie działań i utrudniało ich weryfikację.

Dyrektor wyjaśniła, że *podpis członka zarządu ww. Stowarzyszenia jest potwierdzeniem wykonania danej usługi przez zatrudnione albo współpracujące osoby.*

W odpowiedzi na pytanie o podstawy oceny przez komisję konkursową kwalifikacji, kompetencji i doświadczenia osób, przy udziale których oferent miał realizować zadania w zakresie usług: mobilnego hospicjum, coachingu, mediacji, psychologicznych oraz animacji kulturalnych, Dyrektor wyjaśniła, że *oceny tej*

²¹ Od 2018 r.

²² Wpisano w niej, że zakres usług będzie na bieżąco konsultowany z CUS i uczestnikami Projektu.

²³ Zapisano, że zakres realizacji usług będzie konsultowany z uczestnikami projektu, lekarzami oraz z CUS.

dokonano na podstawie wieloletniej, stałej współpracy tych organizacji z MGOPS i Gminą [...] a organizacje te od lat znane są w środowisku lokalnym. Dyrektor dodała, że w umowach z organizacjami społecznymi nie określono wymaganych kwalifikacji, ponieważ są one ustalane podczas rozmów z władzami organizacji, które oświadczają, że dysponują odpowiednim zapleczem kadrowym. [...] Organizator Usług Społecznych losowo wykonuje średnio pięć rozmów w miesiącu z klientami.

Organizator Usług Społecznych w czasie kontroli NIK nie dysponował dokumentacją potwierdzającą realizację takich działań weryfikacyjnych.

(akta kontroli str. 322-336, 358-375, 418-438, 458-463, 472-486, 508-528, 882, 884, 888-962)

3. Organizator Społeczności Lokalnej opracował „Plan organizowania społeczności lokalnej na lata 2021-2023 dla Centrum Usług Społecznych w Trzciance”. Wskazano w nim najczęściej wymieniane przez mieszkańców Gminy problemy przez poszczególne grupy społeczne, tj. dzieci i młodzież, rodziny, osoby starsze i z niepełnosprawnościami. We wszystkich tych grupach powtarzającym się problemem był brak miejsc spotkań i spędzania czasu, umożliwiających realizację zainteresowań. Osoby z niepełnosprawnościami wymieniały problemy w zakresie czynności domowych (zakupy, drobne naprawy, czynności pielęgnacyjne) oraz bariery architektoniczne. Plan ten nie zawierał elementów, wymaganych art. 20 ust. 3 ustawy o CUS, o czym szerzej w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

(akta kontroli str. 136-149)

4. Dyrektor podała, że *informacje o usługach społecznych gromadzone były w siedzibie Centrum, przez Organizatora usług społecznych, w formie: wniosków mieszkańców (formularzy rekrutacyjnych), list obecności zrealizowanych usług, sprawozdań składanych przez organizacje pozarządowe, wniosków o płatność składanych do Instytucji Zarządzającej projektem.* Dyrektor wyjaśniła również, że *te informacje były na bieżąco aktualizowane (na podstawie składanych sprawozdań i wniosków o płatność), udostępniane mieszkańcom podczas spotkań z pracownikami socjalnymi, na tablicy ogłoszeń, stronie internetowej, a także przekazywane podczas wydarzeń organizowanych lub współorganizowanych przez CUS i organizacje pozarządowe, jednak nie załączyła dokumentów potwierdzających te działania.*

Na stronie internetowej Centrum²⁴, zamieszczono niekompletne informacje o świadczonych usługach społecznych. W zakładce „Działalność CUS” i dalej „Projekty”, zamieszczono ogłoszenia o otwartych konkursach ofert na realizację zadań publicznych w zakresie pomocy społecznej, w tym pomocy rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywania szans tych rodzin i osób w latach 2021-2023 w ramach Projektu. Konkursy te zostały rozstrzygnięte w czerwcu 2021 r., a ich wyniki (o wybranych organizacjach pozarządowych i świadczonych przez nie usługach społecznych) nie zostały podane do publicznej wiadomości na ww. stronie. W zakładce „Programy” zamieszczono informacje o funkcjonowaniu Klubu Senior+ i Dziennego Domu Senior+, finansowanych w 2021 r. z budżetu państwa. Centrum nie prowadziło Biuletynu Informacji Publicznej, o którym mowa w art. 4 ust. 1 pkt 4, 5 w związku z art. 8 ust. 2 ustawy z 6 września 20021 r. o dostępie do informacji publicznej w Biuletynie Informacji Publicznej. Dyrektor CUS stwierdziła, że *w przypadku konieczności udostępnienia informacji publicznej, CUS przekazuje taką informację przez BIP Urzędu Miejskiego Trzcianki.* Stwierdziła również, że *aktualnie trwają prace przygotowawcze nad utworzeniem odrębnego biuletynu informacji publicznej dla samego CUS.* Dodała, że pozostałe informacje udostępniane są na prośbę zainteresowanych.

²⁴ Według stanu na 13 stycznia 2023 r.

NIK wskazuje, że Centrum w drodze przekształcenia, powstało już dwa lata temu. Brak prowadzonego przez CUS Biuletynu Informacji Publicznej, mógł mieć wpływ na komunikację ze społecznością lokalną o świadczonych przez Centrum usługach społecznych oraz konsultacjach społecznych na temat diagnozy potrzeb i potencjału wspólnoty samorządowej.

(akta kontroli str. 803- 852, 865, 869, 882, 885)

5. Rada Miejska Trzcianki 17 grudnia 2020 r. podjęła uchwałę w sprawie utworzenia Centrum oraz nadania mu statutu²⁵. Stosownie do art. 9 ust. 1 pkt 1 i ust. 2 pkt 1 ustawy o CUS, Centrum powstało przez przekształcenie Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej. W strukturze organizacyjnej Centrum wyodrębniono zespoły i stanowiska, o których mowa w art. 23 ustawy o CUS. Dyrektor, zapewniła obsadę kadrową na ww. stanowiskach.

Przed zmianą stanowiska pracy: koordynatora indywidualnych planów usług społecznych, organizatora pomocy społecznej i organizatora usług społecznych, nie dokonano ponownej weryfikacji warunku niekaralności w rozumieniu art. 28 pkt 4, art. 30 pkt 4, art. 31 ust. 2 pkt 2 ustawy o CUS. W trakcie kontroli NIK, okazano stosowne potwierdzenia z Krajowego Rejestru Karnego pracowników wydane w grudniu 2022 r. Dyrektor, wyjaśniła, że *nie dokonano weryfikacji niekaralności wymienionych pracowników, ponieważ pracownicy ci w związku z utworzeniem CUS poprzez przekształcenie MGOPS z mocy prawa stali się pracownikami CUS. Zobowiązania wynikające z umowy o pracę zawartej z MGOPS przejęło Centrum, w związku z czym nie weryfikowano dokumentów kadrowych.*

(akta kontroli str. 17, 779-802, 698-760, 963-965)

Dostrzegając, że z przepisów ustawy o CUS nie wynika wprost zobowiązanie do ponownej weryfikacji ww. niekaralności w czasie trwania stosunku pracy, NIK wskazuje, że w przedmiotowych przypadkach nastąpiła istotna zmiana warunków pracy, a zamierzeniem racjonalnego ustawodawcy, jednoznacznie formułującego wymóg niekaralności, nie było akceptowanie sytuacji, w której faktyczna weryfikacja tego wymogu nastąpiła niejednokrotnie przed wielu laty.

6. Dyrektor nie przedstawiała Radzie Miejskiej sprawozdania z działalności Centrum za 2021 r. oraz wniosków wynikających z rozeznania potrzeb i potencjału wspólnoty samorządowej w zakresie usług społecznych, o czym szerzej w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

(akta kontroli str. 865, 870)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Diagnoza nie spełniała wymogów ustawy albo realizowała je nierzetelnie, nie przekazano jej Radzie Miejskiej oraz nie udokumentowano przeprowadzenia jej konsultacji ze wspólnotą samorządową.

1.1. Diagnoza opracowana przez Koordynatora Projektu ograniczała się do prezentacji przeprowadzonych badań ankietowych (pytania wraz z liczbą udzielonych odpowiedzi i wskazania najczęściej udzielanych odpowiedzi) oraz załączenia graficznego planu miasta zatytułowanego „mapa zasobów lokalowych na terenie miasta Trzcianka”, bez wskazania zakresu udzielanych usług. W rozdziale

²⁵ Nr XXXII/308/20 w sprawie utworzenia jednostki budżetowej o nazwie Centrum Usług Społecznych w Trzciance poprzez przekształcenie Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Trzciance w Centrum Usług Społecznych w Trzciance oraz nadania jej statutu, dalej: uchwała w sprawie utworzenia CUS.

zatytułowanym „Analiza odpowiedzi” poprzestano na zebraniu najczęściej udzielanych przez mieszkańców odpowiedzi.

W myśl art. 21 ust. 1 i 3 ustawy o CUS, diagnoza potrzeb i potencjału wspólnoty samorządowej powinna zawierać w szczególności informacje dotyczące: potrzeb wspólnoty samorządowej w zakresie usług społecznych oraz jednostek organizacyjnych gminy, organizacji pozarządowych i podmiotów, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie²⁶, oraz osób fizycznych i prawnych, wykonujących usługi z zakresu, o którym mowa w art. 2 ust. 1, na obszarze działania centrum wraz ze wskazaniem wykonywanych przez nie usług.

W odpowiedzi na pytanie o diagnozę potrzeb i potencjału wspólnoty samorządowej w zakresie usług społecznych oraz „priorytety działalności CUS”, Dyrektor wskazała na ww. ostatni rozdział Diagnozy.

NIK wskazuje, że ww. opracowanie albo nie zawierało obligatoryjnych elementów takich jak np. wskazanie usług wykonywanych przez konkretne podmioty je realizujące (art. 21 ust. 3 pkt 2 in fine) albo, de facto jedynie ramowo, tj. niewystarczająco rzetelnie odnosiło się do pozostałych, również obowiązkowych informacji, jakie dokument ten powinien zawierać.

(akta kontroli str. 196-204, 210-318, 864, 867-868)

1.2. Diagnozy nie przekazano Radzie Miejskiej, co naruszało art. 21 ust. 5 ustawy o CUS.

Przewodniczący Rady Miejskiej potwierdził, że do 21 grudnia 2022 r. dokumentu tego Rada nie otrzymała²⁷. Burmistrz wyjaśnił, że *z przepisów nie wynika obowiązek przedłożenia przez niego tego dokumentu radzie gminy*²⁸. Dyrektor wyjaśniła, że *dokument ten nie został przekazany Radzie Miejskiej z powodu niewłaściwej interpretacji przepisu ustawy o CUS. Dodała, że prezentowano dokument radnym, którzy obecni byli w siedzibie CUS podczas wizyt urzędowych, służbowych i innych.*

(akta kontroli str. 208-209, 865,868)

1.3. Nie udokumentowano przeprowadzenia konsultacji diagnozy ze wspólnotą samorządową, o których mowa w art. 21 ust. 5 ustawy o CUS, co było zachowaniem nierzetelnym, nie sprzyjało jego transparentności i utrudniało weryfikację realizacji przez Centrum ustawowego obowiązku.

Dyrektor wyjaśniła, że *konsultacje nie były dokumentowane, ze względu na niewielką liczbę osób w nich uczestniczących. Dodała, że konsultacje społeczne prowadzono w formie stacjonarnych spotkań. Wyznaczone były dyżury w siedzibie CUS, podczas których mieszkańcy Trzcianki mogli wypowiadać się w aspekcie zebranych danych. Mieszkańcy mogli (i nadal mogą) wypowiadać się w aspekcie diagnozy i zebranych materiałów, gdyż są do wglądu dla każdego zainteresowanego. Na prośbę zainteresowanych istnieje możliwość elektronicznej wysyłki na adres e-mail.*

NIK wskazuje, że liczba osób jakie biorą udział w ww. konsultacjach nie stanowi kryterium dla ich dokumentowania. Ponadto, Diagnoza nie została podana do publicznej wiadomości na stronie internetowej Centrum²⁹, co nie sprzyjało optymalizacji warunków do zapoznawania się z jej treścią przez mieszkańców Gminy,

²⁶ Dz.U. z 2022 r., poz. 1327, ze zm.

²⁷ Oświadczenie z 21 grudnia 2022 r.

²⁸ Koordynator Projektu przekazał przedmiotowy dokument Burmistrzowi za pomocą poczty elektronicznej 13 maja 2021 r.

²⁹ W świetle wyników oględzin strony internetowej Centrum (www.cus-trzcianka.pl) z 13 stycznia 2023 r.

a w konsekwencji także i możliwości wypowiedzenia się w zakresie zebranych w niej danych.

(akta kontroli str. 95-96, 864, 868, 874, 876)

2. Plan organizowania społeczności lokalnej nie zawierał części obligatoryjnych elementów, tj.: opisu działań (poprzestano na ich wymienieniu w tabeli nr 2³⁰), w tym wspierających, służących realizacji planu oraz terminów i sposobu realizacji poszczególnych działań w ramach planu, co naruszało art. 20 ust. 3 pkt 1 i 2 ustawy o CUS.

Dokument opracowany przez Organizatora społeczności lokalnej zawierał *de facto* jedynie opis metody opracowania tego Planu – ale go nie stanowił.

W odpowiedzi na pytanie o zaplanowane działania wspierające, służące realizacji planu organizowania społeczności lokalnej, Dyrektor nie wskazała konkretnych działań oprócz powtórzenia ogólnych postanowień planu.

Wyjaśniła natomiast, że *ograniczenia oraz obostrzenia związane z epidemią COVID-19 sprawiły, że planowanie działań związanych z organizacją społeczności lokalnej w konkretnym terminie było utrudnione*. Dodała, że *Organizator społeczności lokalnej niezwłocznie został poinformowany o konieczności dokonania aktualizacji planu o precyzyjnie czasowo określony opis działań wspierających*.

(akta kontroli str. 136-149, 882-885)

3. Dyrektor nie przedstawiła Radzie Miejskiej rocznego sprawozdania z działalności Centrum w 2021 r. oraz wniosków wynikających z rozeznania potrzeb i potencjału wspólnoty samorządowej w zakresie usług społecznych, wymaganego na podstawie art. 18 ustawy o CUS.

Dyrektor wyjaśniła to *nadmiarem obowiązków związanych z organizowaniem, na polecenie Burmistrza, usług dla obywateli Ukrainy i skoncentrowaniu działań na koordynowaniu tych usług*.

(akta kontroli str. 865, 870)

4. Przed zatrudnieniem organizatora społeczności lokalnej³¹ nie dokonano weryfikacji jego niekaralności w rozumieniu art. 33 pkt 4 ustawy o CUS.

Dyrektor, wyjaśniła, że *nie dokonano takiej weryfikacji poprzez niewłaściwą interpretację przepisów ustawy o CUS*.

W czasie kontroli NIK uzyskano stosowną informację z Krajowego Rejestru Karnego, według stanu na grudzień 2022 r.

(akta kontroli str. 865, 869)

III. Uwagi i wnioski

Wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, wnosi o podjęcie działań w celu:

- 1) uzupełnienia Planu organizowania społeczności lokalnej oraz Diagnozy potrzeb i potencjału wspólnoty samorządowej o brakujące, wymagane elementy, a także przekazania tej Diagnozy Burmistrzowi i Radzie Miejskiej Trzcianki, po uprzednim przeprowadzeniu udokumentowanych konsultacji społecznych;

³⁰ zatytułowanej zadania w ramach planu organizowania społeczności lokalnej, wymieniono między innymi: spotkania z Fundacją Solecką celem wypracowania metod współpracy; aktywizowanie, zachęcanie starszych mieszkańców gminy do udziału w Klubie Seniora; organizowanie imprez integracyjnych; próba pozyskania nowych partnerów do realizacji działań organizowania społeczności lokalnej, próba nawiązania współpracy z lokalnymi stowarzyszeniami i instytucjami lokalnymi.

³¹ Od 1 maja 2021 r.

- 2) przedstawienie Radzie Miejskiej Trzcianki rocznego sprawozdania z działalności Centrum za 2021 r. oraz wniosków wynikających z rozeznania potrzeb i potencjału wspólnoty samorządowej w zakresie usług społecznych;
- 3) zapewnienia weryfikowania niekaralności pracowników przed ich zatrudnieniem.

Uwagi

NIK nie formułuje uwag.

IV. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Poznaniu. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku zgłoszenia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Poznań, 31 stycznia 2023 r.

Najwyższa Izba Kontroli

Delegatura w Poznaniu

Kontroler

Dyrektor

Klaudia Dziamska
Specjalista kontroli państwowej

z up. Artur Piętas
p.o. Wicedyrektor

.....
Podpis

.....
Podpis